

رابطه هویت تحصیلی موفق با تمرکز کلاسی و درگیری در بحث کلاسی از طریق جهت گیری مثبت نسبت به مدرسه در دانش آموزان پایه ششم

مهدی اسلامی^۱، رقیه وحدت^۲

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد، گروه آموزش ابتدایی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد ارومیه، ارومیه، ایران.

mehdihalaj9586@gmail.com

۲- استادیار، گروه آموزش ابتدایی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد ارومیه، ارومیه، ایران.

r.vahdat_77@yahoo.com

خلاصه

هدف بررسی رابطه هویت تحصیلی موفق با تمرکز کلاسی و درگیری در بحث کلاسی از طریق جهت گیری مثبت نسبت به مدرسه در دانش آموزان پایه ششم شهر ارومیه بود. طرح پژوهشی، توصیفی همبستگی و از نوع معادلات ساختاری بود. جامعه آماری دانش آموزان پایه ششم شهر ارومیه در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۳ به تعداد ۲۸۵۷ نفر بودند. نمونه آماری به روش تصادفی خوشه ای ۳۴۰ نفر برآورد شد. داده ها با استفاده از پرسشنامه های، تمرکز کلاسی (مهرعلیزاده و همکاران، ۱۳۹۲)، درگیری در بحث کلاسی (امیریان و همکاران، ۱۴۰۲)، جهت گیری مثبت نسبت به مدرسه (احمدی و ابوالمعالی الحسینی، ۱۴۰۲) و هویت تحصیلی موفق (واز و ایزاکسون، ۲۰۰۸)، جمع آوری و با نرم افزارهای (SPSS V. 28) و (Lisrel V. 10) تجزیه و تحلیل شدند. نتایج تحلیل مسیر نشان داد که بین هویت تحصیلی موفق با تمرکز کلاسی، درگیری در بحث کلاسی و جهت گیری مثبت نسبت به مدرسه در دانش آموزان پایه ششم ارتباط مستقیم، مثبت و معنادار وجود داشت ($P < 0.01$). بین جهت گیری مثبت نسبت به مدرسه با تمرکز کلاسی و درگیری در بحث کلاسی در دانش آموزان پایه ششم ارتباط مستقیم، مثبت و معنادار وجود داشت ($P < 0.01$). بین هویت تحصیلی موفق با تمرکز کلاسی از طریق جهت گیری مثبت نسبت به مدرسه در دانش آموزان پایه ششم ارتباط غیرمستقیم، مثبت و معنادار وجود داشت ($P < 0.01$). بین هویت تحصیلی موفق با درگیری در بحث کلاسی از طریق جهت گیری مثبت نسبت به مدرسه در دانش آموزان پایه ششم ارتباط غیرمستقیم، مثبت و معنادار وجود داشت ($P < 0.01$). مسئولین سیستم آموزشی باید زمینه لازم برای تمرکز بیشتر دانش آموزان در کلاس و مشارکت آنها در بحثهای کلاسی را به صورت چند سویه هم در معلمان، هم دانش آموزان، هم محیط مدرسه و ... توسعه دهند و باعث مشارکت دانش آموزان در امر تدریس و توسعه همیاری دانش آموزان در امر تدریس در کنار معلمان در راستای توسعه و تقویت علاقمندی دانش آموزان به مدرسه و تقویت تمرکز کلاسی آنها و مشارکت بیشترشان در کلاس درس در جهت رسیدن به هویت تحصیلی موفق برای دانش آموزان شوند.

کلمات کلیدی: هویت تحصیلی موفق، تمرکز کلاسی، درگیری در بحث کلاسی، جهت گیری مثبت نسبت به مدرسه، دانش آموزان پایه ششم.

The relationship successful academic identity with class concentration and conflict in class discussion through positive orientation towards school in the sixth grade students

Mehdi Eslami¹, Roghayeh Vahdat²

1- Master's student, Department of Elementary Education, Islamic Azad University, Urmia branch, Urmia, Iran.

mehdihalaj9586@gmail.com

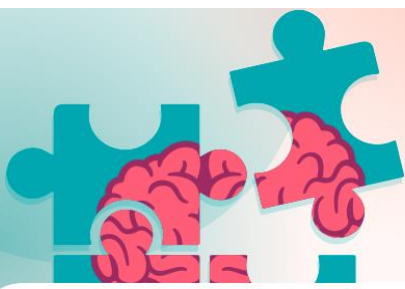
2- Assistant Professor, Department of Elementary Education, Islamic Azad University, Urmia branch, Urmia, Iran.

r.vahdat_77@yahoo.com

Abstract

The aim was to investigate the relationship between successful academic identity and class focus and involvement in class discussion through positive orientation towards school in the sixth grade students of Urmia city. The research design was descriptive correlation and structural equation type. The statistical population of 6th grade students in Urmia city in the academic year 2023-2024 was 2857 people. The statistical sample was estimated to be 340 people by cluster random method. The data were collected using questionnaires, class focus (Mehralizadeh et al., 2012), involvement in class discussion (Amirian et al., 2023), positive orientation towards school (Ahmadi and Abul Maali al-Hosseini, 2023) and successful academic identity (Vaz and Isaacson, 2008), were collected and analyzed with (SPSS V. 28) and (Lisrel V. 10) software. Path analysis results showed that there was a direct, positive and significant relationship between successful academic identity with class focus, involvement in class discussion and positive orientation towards school in sixth grade students ($P < 0.01$). There was a direct, positive and significant relationship between positive orientation towards school with class focus and involvement in class discussions in sixth grade students ($P < 0.01$). There was an indirect, positive and significant relationship between successful academic identity and class focus through positive orientation towards school in sixth grade students ($P < 0.01$). There was an indirect, positive and significant relationship between successful academic identity and involvement in class discussion through positive orientation towards school in sixth grade students ($P < 0.01$). The authorities of the educational system should develop the necessary conditions for students to focus more in class and their participation in class discussions in a multi-faceted manner in teachers, students, school environment, etc., and make students participate in teaching and learning. Developing students' cooperation in teaching alongside teachers in order to develop and strengthen students' interest in school and strengthen their class concentration and their greater participation in the classroom in order to achieve a successful academic identity for students.

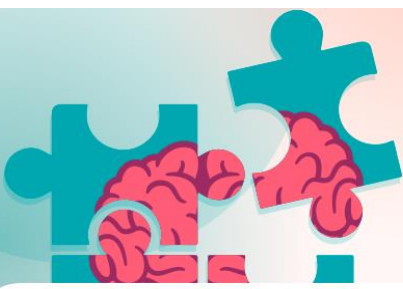
Key words: Successful academic identity, class concentration, involvement in class discussion, positive orientation towards school, sixth grade students.

۱. مقدمه

یکی از مهمترین عواملی که باعث می شود یک دانش آموز در عرصه خانواده، مدرسه و اجتماع بخوبی رشد یافته و بتواند مشکلات خود را حل و فصل نماید، اولاً تمرکز در مباحث جمعی و دوماً ورود به این مباحث و اظهار نظر در زمینه آن مبحث است، چرا که با تمرکز خوب توانسته موضوع را برای خود حل و فصل نموده و وارد جریان بحثی گردد. در کلاس درس، یکی از مهمترین عوامل که باعث موفقیت فرد در عرصه تحصیلی می گردد، تمرکز خوب در کلاس و دقت در مطالب بیان شده و اعلام نظر در مورد بحث کلاسی و مشارکت در آن است. برای رسیدن به این دو هدف بزرگ، باید برای دانش آموزان بخصوص در مقطع ابتدایی اولاً هویت تحصیلیشان مشخص گردد و از طرف دیگر آنها باید نسبت به مدرسه ای که در آن درس می خوانند جهت گیری مثبت داشته باشند تا از طریق این دو عامل تحرکی شده و بر میزان تمرکزشان در کلاس درس و ورودشان به مباحث درسی در کلاس و مشارکت در آنها تقویت گردد. یکی از مهمترین عوامل که منجر به موفقیت و پیشرفت در دانش آموزان بخصوص در مقطع ابتدایی می گردد، تمرکز در کلاس درس است. بهبود کیفیت آموزش در مدارس پدیده تازه ای نیست اما در سالهای اخیر توجه زیادی به آن معطوف شده است. یکی از عوامل مؤثر در کیفیت آموزش، استفاده هر چه بیشتر از تدریس معلمان جهت یادگیری مفاهیم و مطالب بوده که از پیش شرط های دستیابی به این مهم، افزایش سطح تمرکز دانش آموزان در کلاس درس است [۱]. تمرکز حواس امری اکتسابی است و به حالتی ذهنی روانی اطلاق می شود که در آن تمام قوای حسی و فکری انسان روی موضوع خاصی متمرکز می شود. در واقع تمرکز حواس در هر کاری از جمله در فراگیری مباحث درسی در کلاس از ضروریات قطعی یادگیری و آموزش و تضمین کننده امر یادگیری و انجام صحیح کارها بوده و موجب پیشرفت تحصیلی می شود [۲]. یکی از شایعترین مشکلات آموزشی، عدم تمرکز حواس در کلاس های درس است. بیشتر افرادی که با اشتیاق فراوان در کلاس حاضر می شوند با گذشت زمان تمرکز خود را از دست داده و دچار پرتی حواس می شوند. این امر به وضوح در بین دانش آموزان قابل مشاهده است. انسان به سبب ویژگی های بی نظیرش در میان همه موجودات عنوان اشرف مخلوقات را به خود اختصاص داده است [۳]. او استعداد خاص تفکر و یادگیری دارد که به او اجازه می دهد عمل خاص انجام دهد. تمرکز در لغت یعنی تراکم و در اصطلاح یعنی حفظ و نگهداری توجه و تمرکز حواس، روی موضوع معین است همچنین بیشتر افراد گمان می کنند که تمرکز امر ذاتی و تغییر آن ناممکن است در حالی که تمرکز یک امر اکتسابی است و باید هر روز پرورش و جهت داده شود [۴].

یکی دیگر از مهمترین عوامل که منجر به موفقیت و پیشرفت در دانش آموزان بخصوص در مقطع ابتدایی می گردد، ورود، مشارکت و درگیری در بحث کلاسی است. درگیری در بحث کلاسی، بحث را در قالب یک پرسش و پاسخ گروهی مفهوم سازی می کند که مستلزم ادراک از جو کلی یک کلاس و مشارکت افرادی است که درگیری دیگران را ارتقا می بخشند. این عامل، رفتار و تجارب افراد کلاس را در چهار بعد مهارت ها، اعتماد به خود، گشودگی در بحث و ادراک از جو کلی کلاس، نشان می دهد [۵]. برای یک معلم، کار علاقه مند نگه داشتن دانش آموزان و درگیر کردن آنها در بحثهای کلاسی اغلب می تواند مانند یک چالش سخت به نظر برسد. معلمان با حواس پرتی های بی پایان، خواب آلودگی و فقدان انگیزه بی پایان در دانش آموزان رقابت می کنند. مشارکت دادن و وارد کردن دانش آموزان به درگیری در بحث کلاسی کلید سری یادگیری است. وقتی دانش آموزان به طور فعال درگیر یا مشارکت برای پیگیری دانش هستند، علاوه بر یادگیری بهتر و عمیق تر، در واقع برای خود زندگی بهتری در پیش رو آماده می کنند [۶]. برای جلوگیری از انحراف دانش آموزان از درس و درگیر نگه داشتن آن ها در یادگیری، نکات رایج آموزشی وجود دارد که هر معلم باید آن ها را در الگوی کلی تدریس خود بگنجاند. تدریس در اصل نباید یک سخنرانی یک طرفه باشد اما در عمل معمولاً چنین است. به همین دلیل است که همه معلمان نمی توانند دانش آموزان خود را در فرایند یاددهی یادگیری در کلاس درس خود درگیر نگه دارند [۷]. بر این اساس، دانش آموزان هرگز نمی توانند تنها با نشستن در کلاس درس و گوش دادن به سخنان معلمان خود و همچنین تحویل پاسخ

های آماده یا حفظ تکالیف از پیش تعریف شده، چیزی یاد بگیرند. یکی از عوامل کلیدی موفقیت یک پروژه یادگیری، تعامل است [۸].

یکی از مهمترین عواملی که منجر به تقویت و توسعه تمرکز کلاسی و درگیری در بحث کلاسی در دانش آموزان ابتدایی می گردد، هویت تحصیلی موفق است. هویت تحصیلی عاملی است که فرد از طریق تحصیلات خودش را تعریف می کند. در واقع هویت تحصیلی، بیانگر تلاش برای موفقیت در امر تحصیلی یا رها کردن تحصیل است [۹]. برزونسکی و کوک [۱۰] در بررسی وضعیت هویت دانشجویان دریافتند که تفاوت در وضعیت هویت، علتی برای تغییر معنادر در پیشرفت تحصیلی است. مفهوم هویت (خود) با کلمات دقیق قابل تعریف نیست و تا حدی مبهم است. هویت شامل تداوم و ثباتی است که مشخص کننده افراد است، علی رغم تغییراتی که در زمان پیدا می کنند و نقش هایی که در هر مرحله از زندگی به عهده می گیرند. شکل گیری هویت طی یک توالی از مراحل رشدی روی می دهد [۱۱]. واز و همکاران [۱۲] معتقدند که هویت یک سازه چند بعدی است و انواع مختلفی دارد. برای مثال، هویت قومی، هویت شغلی، هویت اجتماعی و هویت تحصیلی. بنا به گفته حجازی و همکاران [۱۳] هویت تحصیلی یکی از زمینه های مورد مطالعه در عرصه های تحصیلی است که می تواند بر رفتارهای کلاس و تمایل به رفتن به مدرسه تأثیر بگذارد. هویت تحصیلی بازتابی از انواع شایستگی ها، خودمختاری، هدفمندی، باورهای کارآمدی و تجربه های هیجانی رایجی است که دانش آموزان و دانشجویان در کلاس های درس با همسالان و معلمان و اساتید خود دارند و مشخصه آن چگونه عمل کردن در عرصه های تحصیلی است [۱۴]. هو [۱۵] بر این باور است که هویت فرد بر انگیزش تحصیلی و در ادامه ی موفقیت تحصیلی وی مؤثر است. احمدی [۱۶] در پژوهش خود نشان داد که می توان با توجه به هویت تحصیلی عملکرد تحصیلی دانش آموزان تیزهوش و عادی را ارتقا داد. پژوهش حجازی و همکاران [۱۳] نیز نشان داد که بطور کلی بین متغیرهای منزلت های هویت تحصیلی با پیشرفت تحصیلی رابطه وجود دارد.

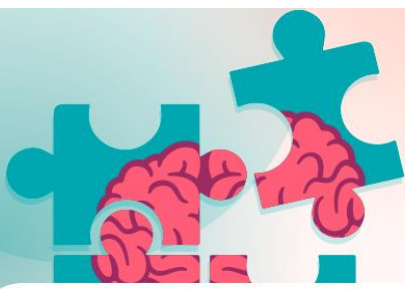
یکی دیگر از مهمترین عواملی که منجر به تقویت و توسعه تمرکز کلاسی و درگیری در بحث کلاسی در دانش آموزان ابتدایی می گردد، جهت گیری مثبت نسبت به مدرسه است. بالا بردن درک دانش آموزان از امنیت و تعلق داشتن به مدرسه و همچنین تلاشهای معلم به وسیله جلوگیری، مداخله و داشتن احساسی مانند اینکه نگرانی های دانش آموز شنیده و درک می شود، از امور مهم و حیاتی در مدرسه می باشد [۱۷]. تحقیقات نشان داده است دختران مقدار بالاتری از هماهنگی و پیوند تعلق، روابط بهتر با کارکنان، رضایت بالاتر و انگیزه پایین تری برای ترک تحصیل ارائه داده اند [۱۸]. میزان گرایش مثبت نسبت به مدرسه توسط جسر و همکاران [۱۹] بسط و توسعه داده شد. گرایش مثبت نسبت به مدرسه از جمله عوامل اثرگذار بر وضعیت تحصیلی دانش آموزان است که برای آن دو بُعد تعریف شده است: میزان گزارش دانش آموزان در مورد علاقه به مدرسه و دامنه ای که دانش آموزان با آن دستاوردهای تحصیلی را ارزش گذاری می کنند. به طور اخص، دانش آموزانی که نسبت به مدرسه نوعی شیفتگی نشان می دهند. این دانش آموزان به قوانین مدرسه احترام می گذارند و اهداف فردی شان همسو با اهداف مدرسه است. دانش آموزانی با گرایش مثبت نسبت به مدرسه با ایمان شان به اینکه دستاوردهای تحصیلی و یادگیری با زندگی و/یا موفقیت شان به عنوان یک فرد بالغ در ارتباط است مشخص می شوند [۲۰]. از آنجایی که به نظر می رسد، وجود گرایش مثبت نسبت به مدرسه، به عنوان یک سازه، معیاری حفاظت کننده را انتقال می دهد، به این خاطر از اهمیت ویژه ای برخوردار است. این صرفاً به خاطر این است که دستاوردها و فعالیتهای همراه با تحصیل باعث می شود که وقت اندکی برای پرداختن به مشکلات رفتاری باقی بماند. این دانش آموزان، اساساً با وقت و علاقه ی اندک برای درگیر شدن با مشکلات اخلاقی و مخرب، در «مسیر درست» قرار گرفته اند. همچنین روابط بسیار مثبت تری با آموزگاران و بزرگترهای دیگر در آنها مشاهده شده است [۲۱].

در زمینه متغیرهای پژوهش تحقیقات چندی صورت گرفته که به برخی از آنها اشاره می شود: عبدی زاده طالعی خشک بیجاری [۶] نشان داد وقتی دانش آموزان به طور فعال درگیر در بحث کلاسی هستند و یا مشارکت برای پیگیری دانش

هستند، علاوه بر یادگیری بهتر و عمیق‌تر، در واقع برای خود زندگی بهتری در پیش رو آماده می‌کنند. بیرانوند و ارمبین [۴] نشان دادند استفاده از تنوع در روش‌های آموزشی می‌تواند به دانش‌آموزان کمک کند تا بیشترین استفاده را از درس‌ها ببرند. متنوع ساختن روش‌ها مانند تمرین‌های عملی، نمایش‌های تصویری، داستان‌ها، فیلم‌ها و تمرین‌های تعاملی، بهبود و تنظیم محیط کلاس می‌تواند تمرکز و توجه را افزایش دهد. زنگی بند و همکاران [۳] نشان دادند مؤثرترین عامل تمرکز در کلاس، برخورد مناسب استاد با دانشجویان و کم‌ترین عامل در تمرکز در کلاس درس، اتکا به گروه جزوه‌نویسی بود. مرادی و همکاران [۲۲] نشان دادند بین هویت تحصیلی موفق، باورهای معرفت‌شناختی، نیازهای اساسی دانش‌آموزان و انگیزش تحصیلی رابطه معناداری وجود دارد. رحیمی صدر و بشیر زرتی [۸] نشان دادند در بیشتر موارد دانش‌آموزان تحت تأثیر معلمان هستند و موفقیت در امر مشارکت نشأت گرفته از نوع تدریس و روش و محتوایی است که معلم ارائه می‌دهد و دانش‌آموزان از آن پیروی می‌کنند. راد و محمودی [۲۳] نشان دادند نقش تمرکز در یادگیری و همچنین راه‌های تقویت آن از جمله مواردی است که می‌تواند در مدارس و مراکز تحصیل مورد پیگیری قرارگیرد. از راهبردهای موثر در تمرکز حواس می‌توان به تغذیه مناسب، انگیزه داشتن و مقتدرس بودن معلم و ... اشاره کرد. کشاورزی و همکاران [۲۴] نشان دادند تفاوت اثر آموزش مهارت‌های معنوی و آموزش مهارت‌های شناختی اجتماعی تنها در مؤلفه احساس تعلق به مدرسه و جهت‌گیری به مدرسه معنادار بود. زمانی کوخالی و همکاران [۲۵] نشان دادند آموزش صلح در رشد شایستگی تحصیلی دانش‌آموزان در مؤلفه‌های (مهارت‌های تحصیلی و توانمندسازی‌های تحصیلی) و جهت‌گیری مثبت دانش‌آموزان در مؤلفه نگرش نسبت به همکلاسی‌ها، تأثیر مثبت داشته است. بخش افراز و همکاران [۷] نشان دادند باید مسائلی همچون افزایش کیفیت تدریس، ایجاد تنوع در شیوه‌های تدریس در افزایش مشارکت دانش‌آموزان در کلاس درس مورد توجه واقع شود. سوور و همکاران [۲۶] نشان دادند فعال‌تر کردن کلاس‌های درس و دانش‌آموز محور بودن، یادگیری را بهبود می‌بخشد و این عامل اصلی مشارکت دانش‌آموز در کلاس درس می‌باشد. کیفر و ویوور [۲۷] نشان دادند روابط با اهمیت برای میزان روابط بین تمرکز کلاس درس در طول دوره‌ها، با و بدون کنترل برای تمرکز مدرسه و ویژگی‌های دانش‌آموز است. میزنگی کورتابیا و همکاران [۲۸] نشان دادند تأثیر مداخله وقفه فعال بر توجه و تمرکز معنی‌دار بود و باعث افزایش تمرکز در کلاس درس شد. دیکریستان و همکاران [۲۹] نشان دادند مشارکت دانش‌آموزان در گفتمان کل کلاس یکی از عوامل مهم یادگیری در کلاس درس است. موسر و همکاران [۳۰] نشان دادند مشارکت کلامی (فردی و جمعی) دانش‌آموزان در بحث‌های کلاسی باعث افزایش سهم صحبت دانش‌آموزان و توسعه حرفه‌ای معلمان گردید. لی [۳۱] نشان دادند عوامل مربوط به اساتید و عوامل مربوط به دانشجویان از عوامل مؤثر بر تمرکز دانشجویان در کلاسهای دانشگاه است. اچی وری و همکاران [۳۲] نشان دادند بین بحث کلاسی و مشارکت کلاسی رابطه قوی و مثبت وجود دارد.

تلاش همه دانش‌آموزان رسیدن به موفقیت و پیشرفت تحصیلی است. لازمه مهم رسیدن به این مهم، تمرکز در کلاس درس و گوش دادن به تدریس معلمان است و در کنار این تمرکز، مشارکت در امر یاددهی یادگیری از طریق ورود و درگیری در بحث کلاسی است، چرا که این دو عامل مهم برای رسیدن به حداکثر میزان بارش مغزی و رشد استعداد و توسعه و تقویت یادگیری بسیار مهم هستند و برای اینکه این دو عامل مهم در همه دانش‌آموزان رخ دهند، باید اولاً هر دانش‌آموزی نسبت به تحصیل و یادگیری که دارد برای خویش یک هویت تعریف نماید و از طریق این هویت در راه یادگیری تلاش نماید، از طرف دیگر با جهت‌گیری مثبت نسبت به مدرسه و دوستان و معلمان در مدرسه حاضر شده و با اشتیاق و علاقه در مدرسه در راه کسب علم تلاش نماید و به دور از خستگی و فرسودگی جهت رسیدن به موفقیت و پیشرفت در عرصه‌های تحصیلی با همه همکلاسیان و معلمان خود همکاری و مشارکت نماید و با تمرکزی بالا در زمینه یادگیری و فراگیری علوم جدید تلاش نماید و در راه رسیدن به موفقیت علمی و رفتن به مقاطع بالاتر با حداکثر معلومات تلاش نماید و راه تحصیلی خود را هموار نموده و با قدرت در راه کسب علم و بالا بردن هویت تحصیلی و علمی خویش در خانواده و جامعه تلاش کند، لذا این پژوهش

با بررسی موضوع حاضر در پی پاسخگویی به سوال زیر است: آیا تمرکز کلاسی و درگیری در بحث کلاسی از طریق جهت گیری مثبت نسبت به مدرسه با هویت تحصیلی موفق در دانش آموزان پایه ششم شهر اورمیه رابطه دارند؟

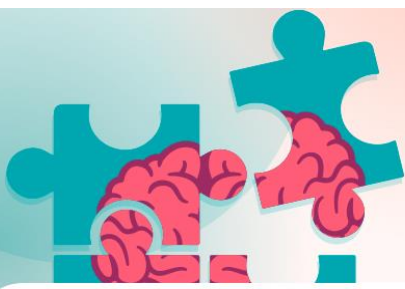
۲. روش پژوهش

طرح پژوهشی تحقیق حاضر، توصیفی همبستگی و از نوع معادلات ساختاری بود. جامعه آماری دانش آموزان پایه ششم شهر اورمیه در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۳ به تعداد ۲۸۵۷ نفر (۱۶۳۷ نفر دانش آموز دختر و ۱۲۲۰ نفر دانش آموز پسر) بودند که نمونه آماری به روش تصادفی خوشه ای ۳۴۰ نفر (۱۹۵ نفر دانش آموز دختر و ۱۴۵ نفر دانش آموز پسر) برآورد شد. روش جمع آوری اطلاعات به صورت کتابخانه ای و میدانی بود. ابزار اندازه گیری در این پژوهش ۴ پرسشنامه می باشد که بین دانش آموزان پایه ششم شهر اورمیه پخش شدند. ابزار به شرح زیر می باشند:

پرسشنامه تمرکز کلاسی: این پرسشنامه توسط مهرعلیزاده و همکاران [۲] تدوین شد و دارای ۲۵ سوال و سه خرده مقیاس زیر می باشد: عوامل موثر بر تمرکز مرتبط با معلمان (۱۱ سوال)، عوامل موثر بر تمرکز مربوط به دانش آموزان (۱۱ سوال)، عوامل موثر بر تمرکز مرتبط با محیط کلاسی (۳ سوال). افراد با توجه به طیف لیکرت از (۱: خیلی کم تا ۵: خیلی زیاد) به گویه ها پاسخ می دهند. روایی این مقیاس در داخل ایران تایید شده است. روایی پرسشنامه تهیه شده با بررسی مقالات، متون و مشاوره با صاحب نظران و اساتید برجسته دانشگاه نقد و تأیید شد. برای بررسی پایایی آن به روش بازآزمون، پرسشنامه ها در دو مقطع زمانی به فاصله ۱۰ روز به ۱۵ نفر از متعلمان جامعه مورد پژوهش داده شد و با محاسبه ضریب همبستگی اسپیرمن (۰/۷۷) پایایی آن تأیید گردید. پرسشنامه های تکمیل شده برای سنجش پایایی در نتایج مطالعه وارد نشد. پایایی این ابزار توسط مهرعلیزاده و همکاران برای سه مولفه به ترتیب ۰/۷۹، ۰/۸۱ و ۰/۸۰ و برای کل پرسشنامه ۰/۸۳ برآورد شد و در تحقیق حارث آبادی و همکاران [۱] میزان پایایی برای سه مولفه به ترتیب ۰/۸۲، ۰/۸۳ و ۰/۸۲ و برای کل پرسشنامه ۰/۸۵ برآورد شد. در این پژوهش روایی پرسشنامه حاضر به صورت محتوایی و پایایی آن با آلفای کرونباخ ۰/۸۰۹ برآورد شد.

پرسشنامه درگیری در بحث کلاسی: این پرسشنامه توسط امیریان و همکاران [۵] تدوین شد. این پرسشنامه شامل ۱۷ گویه بسته پاسخ بر اساس طیف پنج درجه ای لیکرت می باشد، پرسشنامه چهار بعد زیر را مورد سنجش قرار می دهد: درگیری رفتاری ۱ تا ۴، درگیری عاملی ۵ تا ۹، درگیری شناختی ۱۰ تا ۱۳، درگیری عاطفی ۱۴ تا ۱۷. حد پایین نمرات ۱۷ و حد بالای آن ۸۵ و حد متوسط نمرات ۵۱ می باشد که بر حسب نمره دریافتی وضعیت درگیری دانش آموز در بحث کلاسی به شرح زیر است: در صورتی که نمرات پرسشنامه بین ۱ تا ۱۷ باشد، میزان متغیر در این جامعه ضعیف می باشد. در صورتی که نمرات پرسشنامه بین ۱۷ تا ۵۱ باشد، میزان متغیر در سطح متوسطی می باشد. در صورتی که نمرات بالای ۵۱ باشد، میزان متغیر بسیار خوب می باشد. در پژوهش امیریان و همکاران [۵] روایی محتوایی و صوری و ملاکی این پرسشنامه مناسب ارزیابی شده است و پایایی آن با ضریب آلفای کرونباخ برای کل پرسشنامه ۰/۹۲ و برآورد شد و برای سه مولفه مورد بررسی به ترتیب ۰/۷۹، ۰/۸۳ و ۰/۸۴ برآورد شده است. در این پژوهش روایی پرسشنامه حاضر به صورت محتوایی و پایایی آن با آلفای کرونباخ ۰/۸۰۷ برآورد شد.

پرسشنامه جهت گیری مثبت نسبت به مدرسه: این پرسشنامه توسط احمدی و ابوالمعالی الحسینی [۳۳] تدوین شد و دارای ۲۰ گویه و ۴ خرده مقیاس به شرح زیر است: روابط کلی (سوال های ۳، ۸، ۱۰، ۱۴، ۱۵ و ۲۰)، تعلق (سوال های ۱، ۱۱، ۱۲، ۱۳ و ۱۸)، دلبستگی های خاص (سوال های ۴، ۷ و ۹)، اهمیت داشتن (سوال های ۶، ۱۷ و ۱۹). روایی سازه این پرسشنامه به روش تحلیل عاملی تاییدی بررسی شده است و عامل های این پرسشنامه توانسته اند ۶۵/۰۸۷ درصد از واریانس کل آزمون را تعیین کنند. روش نمره گذاری در طیف لیکرت ۵ درجه ای از کاملاً مخالفم تا کاملاً موافقم صورت می گیرد.

ضریب الفای کرونباخ چهار مؤلفه استخراج شده از پرسشنامه جهت گیری مثبت به مدرسه، به ترتیب برابر با ۰/۸۹۲، ۰/۸۷۵، ۰/۸۴۶ و ۰/۷۲۳ می باشد. در این پژوهش روایی پرسشنامه حاضر به صورت محتوایی و پایایی آن با آلفای کرونباخ ۰/۸۱۸ برآورد شد.

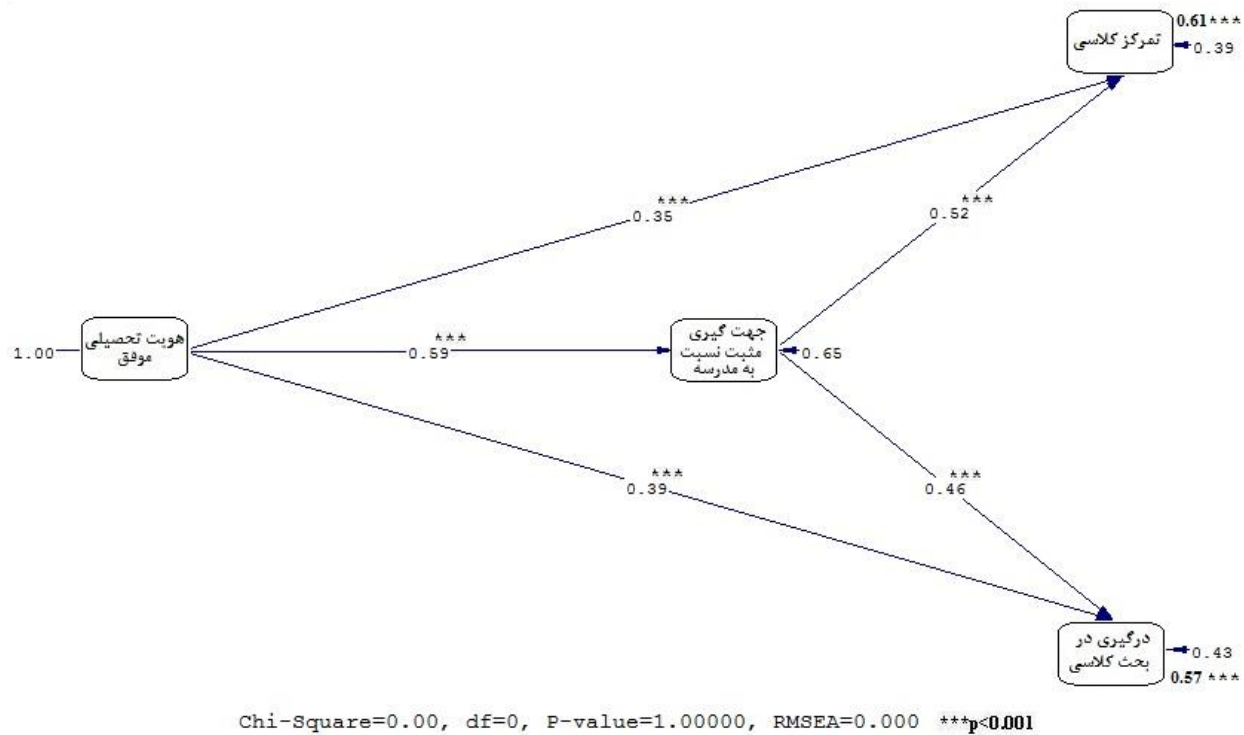
پرسشنامه هویت تحصیلی: این پرسشنامه توسط واز و ایزاکسون [۹] ساخته شده است و دارای ۴۰ سوال و ۴ خرده مقیاس زیر است: هویت تحصیلی موفق: شامل ۱۰ گویه (۴، ۵، ۱۷، ۱۸، ۲۵، ۲۸، ۳۰، ۳۲، ۳۸، ۴۰)، هویت تحصیلی دیررس: شامل گویه های (۷، ۱۲، ۱۴، ۲۱، ۲۴، ۲۷، ۳۱، ۳۴، ۳۶، ۳۷)، هویت تحصیلی دنباله رو: شامل گویه های (۱، ۶، ۹، ۱۰، ۱۱، ۱۶، ۲۰، ۲۲، ۲۹، ۳۳)، هویت تحصیلی سر در گم: شامل گویه های (۲، ۳، ۸، ۱۳، ۱۵، ۱۹، ۲۳، ۲۶، ۳۵، ۳۹). واز و ایزاکسون [۹] همسانی درونی پرسشنامه را با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ برای تعداد ۴۰۷ نفر و برای هر یک از خرده مقیاسهای دیررس، دنباله رو، سردرگم و هویت موفق به ترتیب ۰/۸۵، ۰/۷۷، ۰/۷۶ و ۰/۷۶ گزارش کرده اند. روایی سازه این پرسشنامه از طریق تحلیل عاملی تأییدی مورد تأیید قرار گرفته است. همچنین روایی همگرا و واگرایی پرسشنامه منزلت های هویت تحصیلی نیز با تعیین همبستگی منزلت های هویت تحصیلی با سبکهای هویت که از طریق سیاهه سبکهای هویت (برزونسکی، ۱۹۸۹) اندازه گیری شد، تعیین گردید (عبدالملکی و همکاران، ۱۳۸۶). حجازی، امانی، یزدانی (۱۳۹۰) ضرایب پایایی این پرسشنامه را بین ۰/۴۵ (برای بعد دنباله رو) تا ۰/۸۳ (برای بعد سردرگم) گزارش کردند. در پژوهش حاضر مولفه ۱۰ سوالی هویت تحصیلی موفق استفاده شد. در این پژوهش روایی پرسشنامه حاضر به صورت محتوایی و پایایی آن با آلفای کرونباخ ۰/۸۱۳ برآورد شد.

برای تجزیه تحلیل داده ها؛ نرم افزارهای Lisrel ویرایش ۱۰ و SPSS ویرایش ۲۸ استفاده شد. در نرم افزار SPSS از آزمون های آماری توصیفی (آزمون فراوانی و آزمون نرمال سنجی داده ها) و در نرم افزار Lisrel از آزمونهای تحلیل مسیر و معادلات ساختاری جهت تجزیه و تحلیل سوالهای پژوهش استفاده شدند.

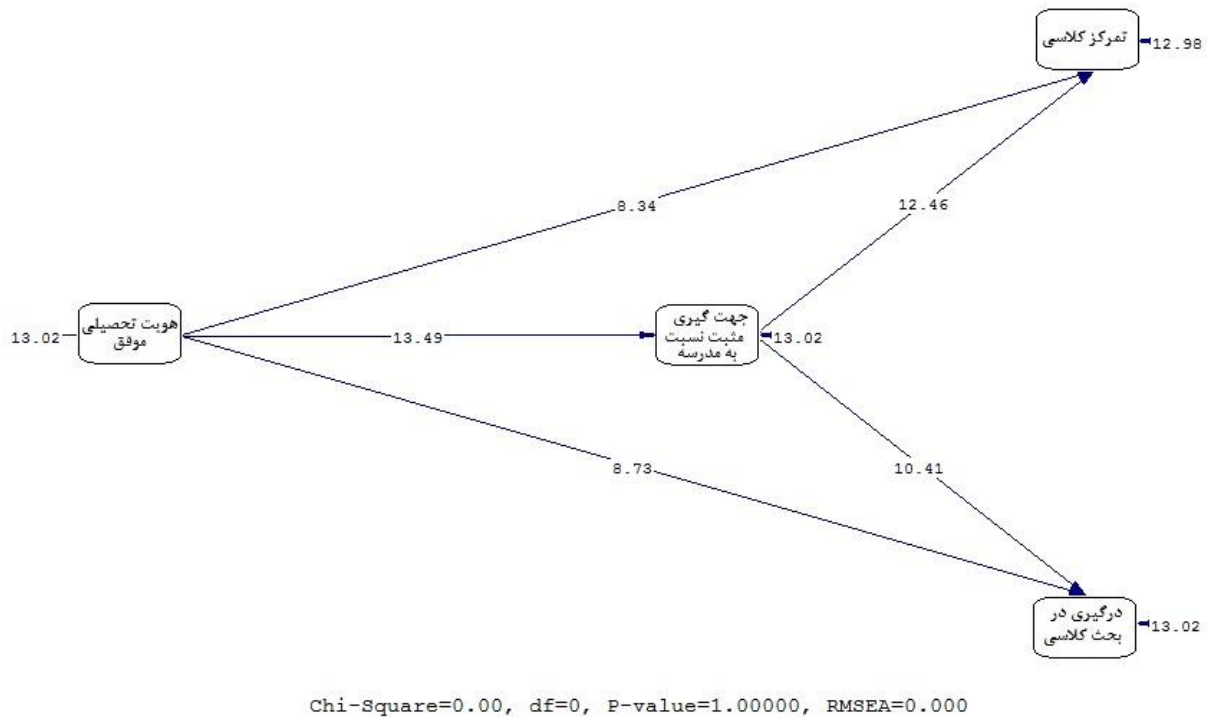
۳. یافته ها

دانش آموزان بررسی شده از پایه ششم شهر اورمیه، در رده سنی ۱۲ سال قرار داشته و دانش آموزان دختر بودند. قدر مطلق چولگی و کشیدگی برای تمامی متغیرها از ۱ کمتر و از ۱- بیشتر می باشد، لذا توزیع متغیرها نرمال بود. بین هویت تحصیلی موفق، تمرکز کلاسی، درگیری در بحث کلاسی و جهت گیری مثبت نسبت به مدرسه از دیدگاه دانش آموزان پایه ششم شهر اورمیه، رابطه مثبت و معناداری وجود داشت. هویت تحصیلی موفق از طریق جهت گیری مثبت نسبت به مدرسه ۶۱ درصد تمرکز کلاسی و ۵۷ درصد درگیری در بحث کلاسی را از دیدگاه دانش آموزان پایه ششم شهر اورمیه تبیین می کنند. براساس شاخص های برازش مطلق، تطبیقی و مقتصد، می توان گفت که مدل آزمون شده پژوهش از برازش خوبی برخوردار بود.

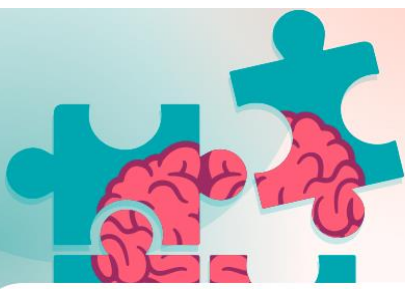
مدل مفهومی تبیین تمرکز کلاسی و درگیری در بحث کلاسی در دانش آموزان پایه ششم شهر اورمیه، با تحلیل مسیر و روش بیشینه احتمال ترسیم شد. در نمودارهای ۱ و ۲ مدل آزمون شده پژوهش گزارش شده است. برای آزمون این مدل از نرم افزار (Lisrel) ویرایش ۱۰ استفاده شده است.

نمودار ۱- مدل ضرایب استاندارد تمرکز کلاسی و درگیری در بحث کلاسی در دانش آموزان پایه ششم شهر اورمیه

نمودار ۲- مدل ضرایب تی تمرکز کلاسی و درگیری در بحث کلاسی در دانش آموزان پایه ششم شهر اورمیه

در نمودارهای ۱ و ۲، آماره‌های دو عدم معنی داری نشان داده است، می‌توان نتیجه گرفت که مدل نظری پژوهش با داده‌های گردآوری شده برازش مناسب دارد و هم‌چنین با توجه به معناداری آماره‌های تی که باید از عدد ۳/۲۹ بزرگتر باشند، مسیر طراحی شده برای نمودارها در سطح ۱ و ۵ درصد معنی دار هستند [۳۴].

آیا بین هویت تحصیلی موفق با تمرکز کلاسی، درگیری در بحث کلاسی و جهت‌گیری مثبت نسبت به مدرسه در دانش‌آموزان پایه ششم شهر اورمیه ارتباط مستقیم وجود دارد؟ در جدول ۱ نتایج تحلیل مسیر برای سوال اول گزارش شده است.

جدول ۱- روابط مستقیم هویت تحصیلی موفق با تمرکز کلاسی، درگیری در بحث کلاسی و جهت‌گیری مثبت نسبت به مدرسه

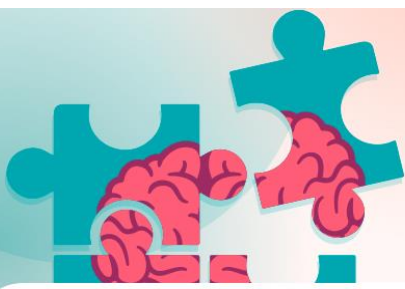
مسیر	ضریب استاندارد	خطای استاندارد	آماره تی	سطح معنی داری
هویت تحصیلی موفق به تمرکز کلاسی	۰/۳۵	۰/۰۴	۸/۳۴	۰/۰۰۱
هویت تحصیلی موفق به درگیری در بحث کلاسی	۰/۳۹	۰/۰۴	۸/۷۳	۰/۰۰۱
هویت تحصیلی موفق به جهت‌گیری مثبت نسبت به مدرسه	۰/۵۹	۰/۰۴	۱۳/۴۹	۰/۰۰۱

با توجه به جدول ۱ نتایج زیر برآورد شدند: ارتباط مستقیم استاندارد شده برای مسیر هویت تحصیلی موفق به تمرکز کلاسی (۰/۳۵) و آماره تی این مسیر (۸/۳۴) است که در سطح ۰/۰۰۱ مثبت و معنی دار می‌باشد. ارتباط مستقیم استاندارد شده برای مسیر هویت تحصیلی موفق به درگیری در بحث کلاسی (۰/۳۹) و آماره تی این مسیر (۸/۷۳) است که در سطح ۰/۰۰۱ مثبت و معنی دار می‌باشد. ارتباط مستقیم استاندارد شده برای مسیر هویت تحصیلی موفق به جهت‌گیری مثبت نسبت به مدرسه (۰/۵۹) و آماره تی این مسیر (۱۳/۴۹) است که در سطح ۰/۰۰۱ مثبت و معنی دار می‌باشد. با توجه به این نتیجه معنی دار، جواب سوال اول تحقیق مثبت می‌باشد، یعنی بین هویت تحصیلی موفق با تمرکز کلاسی، درگیری در بحث کلاسی و جهت‌گیری مثبت نسبت به مدرسه در دانش‌آموزان پایه ششم شهر اورمیه ارتباط مستقیم، مثبت و معنادار وجود دارد.

آیا بین جهت‌گیری مثبت نسبت به مدرسه با تمرکز کلاسی و درگیری در بحث کلاسی در دانش‌آموزان پایه ششم شهر اورمیه ارتباط مستقیم وجود دارد؟ در جدول ۲ نتایج تحلیل مسیر برای سوال دوم گزارش شده است.

جدول ۲- روابط مستقیم جهت‌گیری مثبت نسبت به مدرسه با تمرکز کلاسی و درگیری در بحث کلاسی

مسیر	ضریب استاندارد	خطای استاندارد	آماره تی	سطح معنی داری
جهت‌گیری مثبت نسبت به مدرسه به تمرکز کلاسی	۰/۵۲	۰/۰۴	۱۲/۴۶	۰/۰۰۱
جهت‌گیری مثبت نسبت به مدرسه به درگیری در بحث کلاسی	۰/۴۶	۰/۰۴	۱۰/۴۱	۰/۰۰۱

با توجه به جدول ۲ نتایج زیر برآورد شدند: ارتباط مستقیم استاندارد شده برای مسیر جهت گیری مثبت نسبت به مدرسه به تمرکز کلاسی (۰/۵۲) و آماره تی این مسیر (۱۲/۴۶) است که در سطح ۰/۰۰۱ مثبت و معنی دار می باشد. ارتباط مستقیم استاندارد شده برای مسیر جهت گیری مثبت نسبت به مدرسه به درگیری در بحث کلاسی (۰/۴۶) و آماره تی این مسیر (۱۰/۴۱) است که در سطح ۰/۰۰۱ مثبت و معنی دار می باشد. با توجه به این نتیجه معنی دار، جواب سوال دوم تحقیق مثبت می باشد، یعنی بین جهت گیری مثبت نسبت به مدرسه با تمرکز کلاسی و درگیری در بحث کلاسی در دانش آموزان پایه ششم شهر اورمیه ارتباط مستقیم، مثبت و معنادار وجود دارد.

آیا بین هویت تحصیلی موفق با تمرکز کلاسی از طریق جهت گیری مثبت نسبت به مدرسه در دانش آموزان پایه ششم شهر اورمیه ارتباط غیرمستقیم وجود دارد؟ در جدول ۳ نتایج تحلیل مسیر برای سوال سوم گزارش شده است.

جدول ۳- ارتباط غیرمستقیم هویت تحصیلی موفق با تمرکز کلاسی از طریق جهت گیری مثبت نسبت به مدرسه

مسیر	ضریب/استاندارد	خطای استاندارد	آماره تی	سطح معنی داری
ترکیب هویت تحصیلی موفق و جهت گیری مثبت نسبت به مدرسه با تمرکز کلاسی	۰/۳۱	۰/۰۴	۱۶۸/۰۸۵	۰/۰۰۱

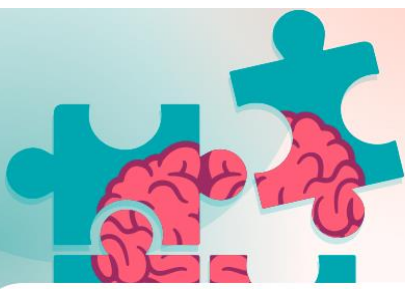
با توجه به جدول ۳ نتایج زیر برآورد شدند: ارتباط غیرمستقیم استاندارد شده برای مسیر ترکیب هویت تحصیلی موفق و جهت گیری مثبت نسبت به مدرسه با تمرکز کلاسی (۰/۳۱) و آماره تی این مسیر (۱۶۸/۰۸۵) است که در سطح ۰/۰۰۱ مثبت و معنی دار می باشد. با توجه به این نتیجه معنی دار، جواب سوال سوم تحقیق مثبت می باشد، یعنی بین هویت تحصیلی موفق با تمرکز کلاسی از طریق جهت گیری مثبت نسبت به مدرسه در دانش آموزان پایه ششم شهر اورمیه ارتباط غیرمستقیم، مثبت و معنادار وجود دارد.

آیا بین هویت تحصیلی موفق با درگیری در بحث کلاسی از طریق جهت گیری مثبت نسبت به مدرسه در دانش آموزان پایه ششم شهر اورمیه ارتباط غیرمستقیم وجود دارد؟ در جدول ۴ نتایج تحلیل مسیر برای سوال چهارم گزارش شده است.

جدول ۴- ارتباط غیرمستقیم هویت تحصیلی موفق با درگیری در بحث کلاسی از طریق جهت گیری مثبت نسبت به مدرسه

مسیر	ضریب/استاندارد	خطای استاندارد	آماره تی	سطح معنی داری
ترکیب هویت تحصیلی موفق و جهت گیری مثبت نسبت به مدرسه با درگیری در بحث کلاسی	۰/۲۷	۰/۰۴	۱۴۰/۴۳۱	۰/۰۰۱

با توجه به جدول ۴ نتایج زیر برآورد شدند: ارتباط غیرمستقیم استاندارد شده برای مسیر ترکیب هویت تحصیلی موفق و جهت گیری مثبت نسبت به مدرسه با درگیری در بحث کلاسی (۰/۲۷) و آماره تی این مسیر (۱۴۰/۴۳۱) است که در سطح ۰/۰۰۱ مثبت و معنی دار می باشد. با توجه به این نتیجه معنی دار، جواب سوال چهارم تحقیق مثبت می باشد، یعنی

بین هویت تحصیلی موفق با درگیری در بحث کلاسی از طریق جهت گیری مثبت نسبت به مدرسه در دانش آموزان پایه ششم شهر اورمیه ارتباط غیرمستقیم، مثبت و معنادار وجود دارد.

۴. بحث و نتیجه گیری

نتایج پژوهش حاضر نشان داد که:

۱. بین هویت تحصیلی موفق با تمرکز کلاسی، درگیری در بحث کلاسی و جهت گیری مثبت نسبت به مدرسه در دانش آموزان پایه ششم شهر اورمیه ارتباط مستقیم، مثبت و معنادار وجود داشت.

۲. بین جهت گیری مثبت نسبت به مدرسه با تمرکز کلاسی و درگیری در بحث کلاسی در دانش آموزان پایه ششم شهر اورمیه ارتباط مستقیم، مثبت و معنادار وجود داشت.

۳. بین هویت تحصیلی موفق با تمرکز کلاسی از طریق جهت گیری مثبت نسبت به مدرسه در دانش آموزان پایه ششم شهر اورمیه ارتباط غیرمستقیم، مثبت و معنادار وجود داشت.

۴. بین هویت تحصیلی موفق با درگیری در بحث کلاسی از طریق جهت گیری مثبت نسبت به مدرسه در دانش آموزان پایه ششم شهر اورمیه ارتباط غیرمستقیم، مثبت و معنادار وجود داشت.

نتیجه حاصل برای پژوهش حاضر با نتایج عبدی زاده طالعی خشک بیجاری [۶] بیرانوند و ارمین [۴] زنگی بند و همکاران [۳] مرادی و همکاران [۲۲] رحیمی صدر و بشیر زرتی [۸] راد و محمودی [۲۳] کشاورزی و همکاران [۲۴] زمانی کوخالو و همکاران [۲۵] بخش افراز و همکاران [۷] سوور و همکاران [۲۶] کیفر و ویوور [۲۷] میزنگی کورتایا و همکاران [۲۸] دیگرستان و همکاران [۲۹] موسر و همکاران [۳۰] لی [۳۱] اچی وری و همکاران [۳۲]، همخوانی و همپوشانی دارد. در تبیین نتیجه اول می توان بیان نمود که هویت تحصیلی موفق در واقع شناسنامه دانش آموز می باشد و باعث سربلندی و افتخار وی و تلاش دو چندان وی برای موفقیت می گردد. هویت تحصیلی برای اینکه به حالت موفق و مورد پسند و مقبولیت همه قرار گیرد، باید منجر به تمرکز بیشتر دانش آموزان در کلاس درس، همراهی وی با معلم و همکلاسیان در زمینه مشارکت و ورود به بحثهای کلاسی و اظهار نظر در زمینه آنچه که درک نموده است باشد تا بتواند اشتباهات خود را شناسایی نموده و برای رفع آنها اقدام نماید و این عامل باعث خواهد شد که دانش آموز سوگیری مثبتی به مدرسه خود داشته باشد و با علاقه و اشتیاق به مدرسه رفته و در کلاس درس میزان یادگیری خود را توسعه دهد و با مشارکت در امر تدریس با معلم باعث شود هویتی موفق و مورد علاقه و پسند همه خانواده و معلمان و دوستان را در زمینه درسی و تحصیلی برای خویش رقم زده و به سمت موفقیت و پیشرفت در عرصه تحصیلی و رسیدن به یادگیری بالا قدم برداشته و بتواند با درک صحیح مطالب و بیان آنها باعث تقویت یادگرفته های خود شده و یادگیری خودراهر را کسب نماید.

در تبیین نتیجه دوم می توان بیان نمود که اگر دانش آموزی با سوگیری مثبت و علاقه دوچندان و اشتیاقی وافر به مدرسه رفته و از بودن در جمع دوستان خود شاد باشد، لاشک تمرکز بیشتری در کلاس درس خواهد داشت و با دوستان و همکلاسیان خود در امر تدریس با معلم همکاری خواهد نمود و با بیان دریافتهای خود از مباحث درسی در بحثهای کلاسی شرکت جسته و یافته های خود را بیان خواهد نمود و اشتباهات خود را تصحیح خواهد نمود این عوامل منجر به علاقه دانش آموز به مدرسه و بودن در بین دوستان و لذت بردن از زمانی که در مدرسه سپری می کند، خواهد شد و منجر به موفقیت و رسیدن دانش آموز به پیشرفت خواهد گردید.

در تبیین نتیجه سوم می توان بیان نمود که یک دانش آموز موفق برای اینکه بتواند موفق باشد باید به مدرسه خویش علاقمند باشد و با علاقه و اشتیاق به مدرسه رفته و ساعاتی را که در مدرسه سپری می کند با شادی و اشتیاق و علاقه سپری نماید و این عوامل باعث خواهند شد وی در کلاس درس بدون اضطراب حضور یافته و با تمرکز بیشتر در کلاس به گفته ها

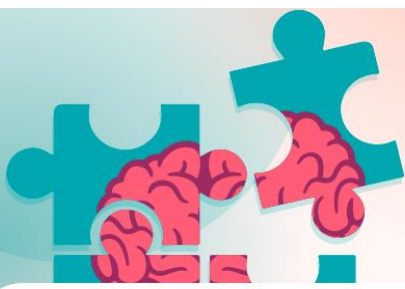
و تدریسه‌های معلم گوش نموده و آنها را یادداشت نموده و با مرور آنها می‌تواند یادگیری خود را بیشتر نموده و برای یادگیری هر چه بیشتر تلاش نماید و با آرامش خاطر سوالات خود را از معلم بپرسد و بر میزان یادگیری خویش بیافزاید و از طرف دیگر معلمان وقتی با تمرکز بالای دانش‌آموزان در کلاس درس رو به رو شوند، تدریسی اثربخش ارائه خواهند نمود تا جریان یاددهی یادگیری توسعه یافته و تقویت گردد و معلومات خویش را افزایش می‌دهند تا بتوانند باعث اثربخشی تدریس خویش بر دانش‌آموزان شوند.

در تبیین نتیجه چهارم می‌توان بیان نمود که یک دانش‌آموز موفق دانش‌آموزی هست که در کلاس درس در کنار معلم مشارکت داشته باشد و در امر تدریس با معلم همکاری نماید و گروه‌های بحث را با دوستان خود ایجاد نموده و در کنار معلم با وی بحث کنند و مطالب علمی جدید را کسب نمایند و با علاقه در مدرسه حاضر شده و در ساعات تنفس و زنگ تفریح در خارج از کلاس با دوستان خود بحث نموده و آنچه را که می‌شنود با معلم خود در میان گذاشته و با بررسی صحت مطالب بر انتخاب دوستان و افزایش یادگیری خویش تمرکز داشته باشد و با مشارکت در امر یاددهی یادگیری در کنار معلم با وی همکاری نموده و با علاقه وافر به مدرسه رفته و از اینکه ساعات طولانی را در مدرسه سپری می‌کند ناراحت نشده و دچار افسردگی و فرسودگی نگردد و به سمت موفقیت و پیشرفت قدم بردارد.

باید اذعان نمود که وضعیت دانش‌آموز یکی از عوامل اصلی موفقیت وی محسوب می‌گردد و وقتی یک دانش‌آموز خود را در وضعیتی که منجر به موفقیت وی می‌گردد مشاهده نماید، هویت تحصیلی خویش را در حالت موفق و رو به پیشرفت می‌سنجد و برای اینکه این فرصت مهم را از دست ندهد و باعث افتخار خویش و خانواده و معلمانش گردد، دست به تلاشی مضاعف خواهد زد و برای اینکه بتوان باعث رسیدن وی به این امر مهم گردید سه عامل تمرکز در کلاس درس جهت تقویت یادگیری، مشارکت در امر تدریس و ورود به بحث‌های کلاسی در راستای افزایش اندوخته‌های علمی براساس یادگیری خارج کلاسی و علاقمند شدن به مدرسه و با جهتگیری مثبت به مدرسه رفتن باعث خواهد شد دانش‌آموز با علاقمندی و عشق به یادگیری در کلاس درس حاضر شده و با اشتیاقی دوچندان به مدرسه رفته و با دوستان و معلم در زمینه ورود به بحث‌های کلاسی همکاری نماید و از میزان خجالت وی نیز کاسته شود تا بتواند اظهار نظر نموده و نظرات خویش را بهبود دهد. مسئولین سیستم آموزشی باید زمینه لازم برای تمرکز بیشتر دانش‌آموزان در کلاس و مشارکت آنها در بحث‌های کلاسی را به صورت چند سویه هم در معلمان، هم دانش‌آموزان، هم محیط مدرسه و ... توسعه دهند و باعث مشارکت دانش‌آموزان در امر تدریس و توسعه همیاری دانش‌آموزان در امر تدریس در کنار معلمان در راستای توسعه و تقویت علاقمندی دانش‌آموزان به مدرسه و تقویت تمرکز کلاسی آنها و مشارکت بیشترشان در کلاس درس در جهت رسیدن به هویت تحصیلی موفق برای دانش‌آموزان شوند.

پژوهش حاضر در روند اجرایی خود با محدودیتهای زیر رو به رو بود: با توجه به اینکه عوامل مختلف در ایجاد و تقویت تمرکز کلاسی و درگیری در بحث کلاسی دانش‌آموزان نقش دارند، لذا کنترل تمامی متغیرهای دخیل در این عامل در این تحقیق مقدور نبود و از این لحاظ محدودیت وجود دارد. در تعمیم نتیجه حاصله به سایر ارگانها و سیستمهای آموزشی؛ با توجه به اینکه جامعه آماری این پژوهش دانش‌آموزان پایه ششم شهر اورمیه بودند، محدودیت وجود دارد. این پژوهش به صورت مقطعی انجام شده است، به این دلیل، نتیجه‌گیری درباره علیت را دشوار می‌سازد. متغیرهای زیادی وجود دارند که خارج از کنترل محقق هستند و می‌توانند متغیرهای وابسته «تمرکز کلاسی و درگیری در بحث کلاسی» را تحت تأثیر قرار دهند.

در نهایت امر پیشنهادهای زیر براساس نتایج به دست آمده ارائه می‌شوند: با توجه به اینکه بین هویت تحصیلی موفق با تمرکز کلاسی، درگیری در بحث کلاسی و جهت‌گیری مثبت نسبت به مدرسه ارتباط مستقیم، مثبت و معنادار وجود داشت، پیشنهاد می‌گردد که با تشویق دانش‌آموزان زنگ باعث افزایش تمرکز و مشارکت و علاقمندی آنها و تحریک دانش‌آموزان ضعیف برای رسیدن به آنها در راستای رسیدن به هویت تحصیلی موفق در مدارس شد. با توجه به اینکه بین جهت‌گیری

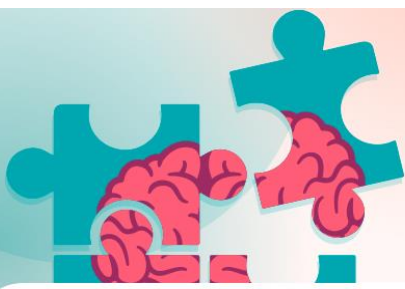
مثبت نسبت به مدرسه با تمرکز کلاسی و درگیری در بحث کلاسی ارتباط مستقیم، مثبت و معنادار وجود داشت، پیشنهاد می گردد که با ایجاد فضای شاد باعث علاقمندی دانش آموزان به محیط مدرسه شد و از این طریق باعث تمرکز بالای آنها در کلاس و مشارکتشان در امر تدریس شد. با توجه به اینکه بین هویت تحصیلی موفق با تمرکز کلاسی از طریق جهت گیری مثبت نسبت به مدرسه ارتباط غیرمستقیم، مثبت و معنادار وجود داشت، پیشنهاد می گردد که با شادسازی فضای مدرسه و تحریک و تشویق دانش آموزان برای موفقیت باعث تمرکز آنها در کلاس در جهت افزایش یادگیریشان شد. با توجه به اینکه بین هویت تحصیلی موفق با درگیری در بحث کلاسی از طریق جهت گیری مثبت نسبت به مدرسه ارتباط غیرمستقیم، مثبت و معنادار وجود داشت، پیشنهاد می گردد که با شادسازی فضای مدرسه و تحریک و تشویق دانش آموزان برای موفقیت باعث مشارکت آنها در تدریس و ورودشان به بحثهای کلاسی در جهت افزایش یادگیری و رسیدنشان به موفقیت و پیشرفت شد.

۵. ملاحظات اخلاقی پژوهش

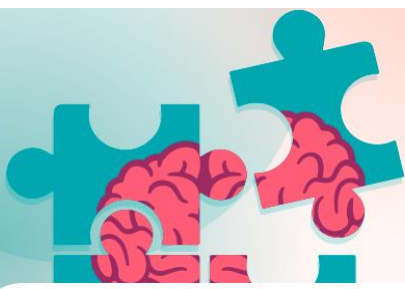
مقاله حاضر از پایان نامه کارشناسی ارشد نویسنده اول استخراج شده است و تمامی نویسندگان در آماده سازی مقاله حاضر به یک اندازه سهیم بوده و هیچ تعارض منافی بین آنها وجود نداشته و نویسندگان مقاله حاضر از تمامی افراد، شرکت کنندگان/آزمودنی ها و سایر افرادی که جزء نویسندگان نیستند و در اجرای پژوهش با ما همکاری داشته اند؛ تشکر و قدردانی می کنند.

۶. مراجع

۱. حارث آبادی، م.، رئوفیان، ح.، اخلاقی، د.، جامچی، ح. و صالحی، م. (۱۳۹۵). عوامل مؤثر بر تمرکز در کلاس درس از دیدگاه دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی خراسان شمالی. مجله دانشگاه علوم پزشکی خراسان شمالی، ۸(۲): ۲۳۷-۲۴۴.
۲. مهرعلیزاده، س.، قربانی، ر.، ذوالفقاری، ش.، شاهین فر، ح.، نیکخواه، ر. و پورعزیزی، م. (۱۳۹۲). عوامل مؤثر بر تمرکز در کلاس از دیدگاه دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی سمنان. مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی، ۱۳(۸): ۶۶۳-۶۷۱.
۳. زنگی بند، ا.، ثروت یاری، ک.، زارع زاده، ی. ا.، رحمانی، خ. و فرجی، ع. ا. (۱۴۰۲). بررسی عوامل مؤثر بر تمرکز در کلاس درس در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی کردستان. مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی، ۲۳: ۹۴-۱۰۱.
۴. بیرانوند، م. و ارمبین، ز. (۱۴۰۲). راهکارهای افزایش تمرکز و توجه در کلاس درس، اولین کنفرانس بین المللی حقوق، مدیریت، علوم تربیتی، روانشناسی و مدیریت برنامه ریزی آموزشی، تهران، <https://civilica.com/doc/1923013>
۵. امیریان، س. خ.، حاج حسینی، م.، نظامی، م. و ابراهیمی، س. (۱۴۰۲). ویژگی های روان سنجی مقیاس درگیری در بحث کلاسی دانشجویان. فصلنامه اندازه گیری تربیتی، ۱۴(۵۳).
۶. عبدی زاده طالعی خشک بیجاری، آ. (۱۴۰۲). درگیر کردن دانش آموزان در بحث های گروهی، رویکردهای نوین آموزشی. فصلنامه تحقیقات راهبردی در تعلیم و آموزش و پرورش، ۱(۸): ۴۴۵-۴۶۳.
۷. بخش افراز، و.، بلوچی، م.، آب برین، م. ا. و اربابی، م. ع. (۱۴۰۰). بررسی راهکارهای افزایش مشارکت دانش آموزان در کلاس درس و فعالیت بیشتر آنها، نخستین همایش ملی ایده های کاربردی در علوم تربیتی، روانشناسی و مطالعات فرهنگی، بوشهر، <https://civilica.com/doc/1637283>

۸. رحیمی صدر، ز. و بشیر زرتی، ک. (۱۴۰۱). نحوه جلب توجه و مشارکت دانش آموزان در کلاس، چهارمین کنفرانس بین المللی علوم انسانی، حقوق، مطالعات اجتماعی و روانشناسی، <https://civilica.com/doc/1672968>
9. Was, C. A. & Isaacson, R. (2008). The development of a measure of academic identity status. *Journal of Research in Education*, 18: 94-105.
10. Berzonsky, M. & Kuk, L. (2005). Identity style, psychosocial maturity and academic Performance, personality and individual different. *Personality and Individual Differences*, 39(1): 235-247.
۱۱. فرامرزی، ح.، مکتبی، غ. ح.، قاسمی خواه، س. و فرزادی، ف. (۱۳۹۵). رابطه بین جهت گیری های انگیزشی و خودکارآمدی تحصیلی با هویت تحصیلی دانشجویان پزشکی دانشگاه جندی شاپور اهواز. *مجله توسعه آموزش جندی شاپور اهواز*، ۷(۴): ۳۴۶-۳۵۴.
12. Was, C. A., Harthy, I. A., Oden, M. S. & et al. (2009). Academic identity status and Relationship to achievement goal orientation. *Electronic Journal of Research in Education Psychology*, 7(2), 627-652.
13. Hejazi, E., Gholamali Lavasani, M., Amani, H. & Was, C. A. (2012). Academic identity status, goal orientation, and academic achievement among high school students. *Journal of Research in Education*, 22(1): 291-320.
۱۴. رحیمی، م. و فرهادی، س. (۱۳۹۶). نقش واسطه‌گری انگیزش تحصیلی در رابطه‌ی بین هویت تحصیلی و ابعاد بهزیستی هیجانی. *مجله مطالعات آموزش و یادگیری*، ۹(۲): ۲۰-۳۶.
15. Hou, A. (2015). A Study on the Relationships among High School Students' Ego Identity, Academic Motivation and Academic Performance. Unpublished Master Thesis. NSYSU University.
16. Ahmadi, P. (2014). Comparison of structural relationships of academic self-efficacy, educational identity, emotional intelligence with academic performance among female students of primary and secondary schools of Tabriz high schools dissertation. Urmia: University of Urmia.
17. Cleveland, M. J., Feinberg, M. E. & Jones, D. E. (2012). Predicting alcohol use across adolescence: Relative strength of individual, family, peer, and contextual risk and protective factors. *Psychology of Addictive Behaviors*, 26(4): 703.
18. Skaalvik, E. M. & Skaalvik, S. (2011). Self-concept and self-efficacy in mathematics: Relation with mathematics motivation and achievement. *Journal of Education Research*, 5(3/4), 241-265.
19. Jessor, R., Van Den Bos, J., Vanderryn, J., Costa, M. & Turbin, M. S. (1995). Protective factors in adolescent problem behaviors: moderator effects and developmental change; *Developmental Psychology*, 31 (6), 923-933.
۲۰. فرنودی، پ.، ابولمعالی الحسینی، خ. و هاشمیان، ک. (۱۳۹۸). پیش بینی جهت گیری مثبت نسبت به مدرسه بر اساس یادگیری اجتماعی هیجانی و رابطه والد فرزند با میانجیگری ساختار انگیزشی. *تعالی مشاوره و روان درمانی*، ۳۲(۸): ۷۳-۵۵.
21. Stern, A. (2012). Evaluating and Promoting Positive School Attitude in Adolescents, *Springer Briefs in School Psychology*.
۲۲. مرادی، ج.، یاراحمدی، ی.، گودرزی، م. و مرادی، ا. (۱۴۰۱). بررسی نقش واسطه‌ای خودکارآمدی تحصیلی در رابطه بین هویت تحصیلی موفق، باورهای معرفت‌شناختی، نیازهای اساسی روانشناختی با انگیزش پیشرفت دانش‌آموزان. *روان شناسی مدرسه و آموزشگاه*، ۱۱(۳): ۸۶-۹۷.

۲۳. راد، ع. و محمودی، آ. (۱۴۰۰). روش های افزایش تمرکز حواس دانش آموزان در کلاس درس، چهارمین همایش بین المللی روانشناسی، علوم تربیتی و مطالعات اجتماعی، همدان، <https://civilica.com/doc/1460450>.
۲۴. کشاورزی، ا.، ابوالمعالی الحسینی، خ. و هاشمیان، ک. (۱۴۰۰). مقایسه اثربخشی آموزش مهارت های معنوی و مهارت های شناختی اجتماعی بر جهت گیری نسبت به مدرسه در دانش آموزان دوره ابتدایی. فصلنامه روان شناسی تربیتی، ۱۷(۶۰): ۱۳۷-۱۶۷.
۲۵. زمانی کوخالو، ل.، سپاه منصور، م. و ابوالمعالی الحسینی، خ. (۱۴۰۰). اثربخشی آموزش صلح بر شایستگی تحصیلی و جهت گیری مثبت دانش آموزان نسبت به مدرسه. فصلنامه پژوهش در نظام های آموزشی، ۱۵(۵۳): ۸۳-۹۷.
26. Severe, E., Stalnaker, J., Hubbard, A., Hafen, C. H. & Bailey, E. G. (2024). To participate or not to participate? A qualitative investigation of students' complex motivations for verbal classroom participation. PLoS One, 19(2): e0297771.
27. Kieffer, M. J. & Weaver, A. W. (2024). Classroom Concentration of English Learners and Their Reading Growth. Educational Researcher, 53(1), 54-58.
28. Maiztegi-Kortabarria, J., Arribas-Galarraga, S., Luis-de Cos, I., Espoz-Lazo, S. & Valdivia-Moral, P. (2024). Effect of an Active Break Intervention on Attention, Concentration, Academic Performance, and Self-Concept in Compulsory Secondary Education. European Journal of Investigation in Health, Psychology and Education 14(3): 447-462.
29. Decristan, J., Jansen, N. C. & Fauth, B. (2023). Student participation in whole-class discourse: individual conditions and consequences for student learning in primary and secondary school. Learning and Instruction, 86: 101748.
30. Moser, M., Zimmermann, M., Pauli, C., Reusser, K. & Wischgoll, A. (2022). Student's vocal participation trajectories in whole-class discussions during teacher professional development. Learning, Culture and Social Interaction, 34: 100633.
31. Le, V. H. (2021). An Investigation into Factors Affecting Concentration of University Students. Journal of English Language Teaching and Applied Linguistics. 3. 07-12. 10.32996/jeltal.2021.3.6.2.
32. Echiverri, L., Xu, K. & Haoyu, Sh. (2020). Class Discussion and Class Participation: Determination of Their Relationship. Journal of Higher Education Theory and Practice, 20(11): 31-38.
۳۳. احمدی، م. و ابوالمعالی الحسینی، خ. (۱۴۰۲). ساخت و اعتباریابی پرسشنامه جهت گیری مثبت نسبت به مدرسه. فصلنامه اندازه گیری تربیتی، ۱۴(۵۳).
۳۴. احمدی، م. و امانی ساری بگلو، ج. (۱۳۹۵). راهنمای کاربرد نرم افزار لیزرل در تحقیقات رفتاری. ارومیه: انتشارات دانشگاه آزاد اسلامی واحد ارومیه.